

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky

K šedesátým narozeninám řádného profesora české techniky p. dv. rady
B. Procházky

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky, Vol. 44 (1915), No. 4-5, 453--454

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/121493>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1915

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

K šedesátým narozeninám řádného profesora české techniky p. dv. rady B. Procházky.

Dne 4. července t. r. slaví šedesáté narozeniny dvorní rada B. Procházka, řádný professor deskriptivní geometrie na c. k. české vysoké škole technické v Praze. Narodil se r. 1855 v Rakovně, kde též studoval reálku, po jejímž absolvování pokračoval ve studiích na české vysoké škole technické, na níž po ukončení studií stal se asistentem při stolici deskriptivní geometrie, v kterémž úřadě setrval 7 let, zastupuje v posledních 4 letech svého šéfa, prof. Fr. Tilšera v přednáškách. Po té působil na reálkách v Praze, Chrudimi, Pardubicích a Karlíně a byl výborným i milovaným učitelem. R. 1883 habilitoval se na české vysoké škole technické v Praze z nauky o geometrálném osvětlení a později (r. 1895) z geometrie kinematické. Jeho docentské přednášky těšily se veliké oblibě studentstva, přednáší prof. Procházka dodnes jasně a poutavě. Od r. 1893 opět přednášel za prof. Fr. Tilšera po 3 léta, načež byl jmenován ředitelem nově založené reálky v Náchodě, o kterýžto ústav si získal zásluhy vskutku veliké. R. 1904 jmenován byl řádným professorem české vysoké školy technické v Brně a od r. 1908 působí na pražské vysoké škole technické. V Brně zastával jeden rok, na české technice pražské pak dvě léta úřad děkanský a r. 1909—10 zvolen rektorem této techniky.

Nadání prof. Procházky je veliké a píle obdivuhodná. Toliko v tomto časopise uveřejnil 23 vědecká pojednání; řada důležitých prací jeho vyšla v Rozpravách České Akademie, ve Věstníku Král. české společnosti nauk, některé články uveřejnil prof. Procházka v zprávách císařské Akademie ve Vídni, Zeitschrift für Realschulwesen, Grunertově Archivu, České vědě a jiných časopisech. Nákladem České Matice technické vydána společná práce dvorních radů Procházky a Jarolímka: Deskriptivní geometrie pro vysoké školy technické, důležitá to pomůcka pro české techniky. Týmž nákladem vydaný trojdílný, znamenitý spis jubilantův: Vybrané stati z deskriptivní geometrie byl počtěn první cenou „Svatoboru“ ze základu na nejlepší česká díla z oboru mathematicko-přírodovědeckého. Je patrné, že dvorní

rada Procházka jako znamenitý pracovník je uznáván a je i ctěn. Je mimořádným členem Král. české společnosti nauk, dopisujícím členem České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, čestným členem Jednoty českých matematiků a fysiků, členem zkušebních komisí pro učitelství na gymnasiích a reálkách a kreslení na školách středních a že i posluchači jeho mají jej v úctě a oblibě, o tom svědčí čestné členství dvorního rady Procházky ve Spolku posluchačů strojního inženýrství a elektrotechniky.

—k—

O jedné formuli pro numerický výpočet určitých integrálů.

Od K. Petra.

Formule Euler-Maclaurinova počítá integrál z funkce $f(x)$ v mezích a, b z hodnot funkce $f(x)$ pro $x = a$ a pro $x = b$, jakož i z hodnot derivací řádu 1., 3., 5. . . až řádu $(2r-1)$ -vého té funkce v bodech $x = a, x = b$. V následujícím jest podána bez důkazu formule počítající hodnotu integrálu z hodnot funkce $f(x)$ jakož i z hodnot všech derivací (řádu lichého i sudého) až do řádu $(n-1)$ -vého v bodech stanovených mezemi integrálu. Formule ta má tvar

$$\begin{aligned} \int_a^b f(x) dx &= \frac{h}{2} [f(a) + f(b)] + A_1 h^2 [f'(a) - f'(b)] \\ &+ A_2 h^3 [f''(a) + f''(b)] + \dots \\ &+ A_k h^{k+1} [f^{(k)}(a) + (-1)^k f^{(k)}(b)] + \dots \\ &+ A_{n-1} h^n [f^{(n-1)}(a) + (-1)^{n-1} f^{(n-1)}(b)] + R_n, \\ &h = b - a. \end{aligned}$$

Při tom lze numerické konstanty $A_1, A_2 \dots$ tak voliti, že zbytek R_n jest v h řádu $(2n+1)$ za předpokladu ovšem, že existuje $2n$ -tá derivace funkce $f(x)$ v intervalu (a, b) a že jest derivace ta v (a, b) spojitou. V tomto případě lze dáti zbytku R_n tvar

$$R_n = h^{2n+1} \frac{(n!)^2}{(2n)! (2n+1)!} f^{(2n)}(\xi), \quad a < \xi < b.$$